

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationes De Deo Homine, Sive De Incarnatione Filii
Dei**

Hurtado de Mendoza, Pedro

Antverpiae, 1634

Sectio V. Opinio P. Molinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82720)

§. 105. Objicis, Bernardum egisse de Christo formaliter vt Deo, non verò vt homine: ait enim Christum factum nobis quod erat angelis, quibus erat sapientia, sanctificatio & redemptio. Vox erat significat Christum vt Deum, qui ante Incarnationem fuit angelis redemptio: vox autem factus significat Christum vt hominem, qui suis meritis fuit nobis, quod angelis fuerat absque meritis. Fulgentius autem non egit in angelis de gratia per Christum, sed absolute de gratia. Respondeo, Bernardum non exclusisse merita Christi in præferendis angelis à lapsu; sed de illis non locutum tam clarè primis verbis; posterioribus autem minùs obscure egit: quia non distinguit inter modum & rationem soluendi Adamum, & præferuendi angelos. Fulgentius autem apertius est locutus: dicit enim eadem gratia factum vtrumque: at gratia Christi vt hominis lapsum reparauit: eadem ergo tenuit angelum.

§. 106. Ad probandam eam doctrinam, non est opus nisi quæretè qua ratione decreta Dei possint congruere cum doctrina S. Thomæ: possunt autem haud difficilè. Deus primo decreto statuit homines & angelos, quibus prouidit auxilia supernaturalia, quibus possent stare in gratia: angelis qui ceciderunt, prouidit gratiam sufficientem dumtaxat cum prouidentia communi; item & duobus hominibus: de angelis qui non ceciderunt, nihil statuit absolute, sed sub conditione: si Adamus & Eua peccarent, statuit mittere Filium: vt eos redimeret, si vellet, aut relinqueret in peccato: item angelis non lapsis impetraret perseverantiam in gratia; alioquin caderent. Peccauere parentes, missus est Christus, qui obtulit sua merita, vt starent angeli; quæ fuere independentia à morte, sed eos eripuit à lapsu amore in Deum: eadem obtulit vt iacens Adamus surgeret; sed cum dependentia à morte. Prædestinatio angelorum est post præuisum Adæ peccatum, quia est post & per merita Christi, sine quibus nulli contigit æterna salus. Collatio primæ angelorum gratiæ abstracta fuit à voluntate dandi & negandi auxilia congrua: quæ data fuere per merita Christi.

SVBSECTIO VII.

Conclusio.

§. 107. Quamuis S. Thomæ doctrina communis est, & valdè probabilis; censeo tamen esse probabilius Christi substantiam esse decretam efficaciter priùs ratione quàm peccatum Adami præuideretur in statu absoluto. Quam sententiam ipse S. Thomas censet esse probabilem: S. Bonauentura probabilem eam appellat, catholicam, atque rationi congruentiorem; minùs tamen consentaneam Scripturis. Multi auctores ijs duobus Sanctis antiquiores ab illa fuere; deinde Scotus cum integra schola: P. Molina i. p. q. 23. a. 5. disp. 1. memb. 7. verb. *Nilominus*, P. Suarez in hunc articulù, & alij multi ex nostris; item Lorca, Cabrera, & alij qui in deferendo S. Thomæ volunt Thomistæ videri. Pro qua afferunt multa testimonia Scripturæ: à quibus abstinco, quia sacræ paginæ stant à neutra parte: vtraque enim potest pro se adducere multa; ego quæ contra hanc objici consueuere, facilè exponam, vt & oppositi, quæ con-

Pet. Hurtado de Mendoza de Incarn. pars I.

tra suam. Concluditur quidem nostram prædestinationem & salutem, esse finem Incarnationis. Verùm autem ante, aut post præuisum peccatum, minimè concluditur.

SECTIO V.

Opinio P. Molina.

Sunt in hac sententia tuenda tam multæ, variæ & implicatæ opiniones, vt earum singulis cædendis non sint satis infinitæ secures: magis præcipuas recensebo diuisas sectionibus claritatis gratiæ.

SVBSECTIO I.

Proponitur.

§. 108. P. Molina i. p. q. 23. a. 5. disp. 1. memb. 7. v. *Quare quod ad rem presentem: acutam viam iniit, vt componeret hæc duo: Deus non fieret homo, nisi peccaret Adamus: & Incarnatio est decreta ante præuisiõnem absolutam peccati.* In prima propositione cum S. Thoma opponitur Scoticæ doctrinæ; in secunda cum Scoto oppugnat Thomisticam. Ait ergo, nec Deum factum in hominem, nisi peccasset Adamus; nec peccatum fuisse ratione prius quàm Incarnationem; sed vtrumque extitisse simul ratione in præuisiõne absoluta Dei.

§. 109. Meditatur Deum priùs ratione quàm aliquid absolute velit, cognoscentem per scientiam mediam lapsum Adami à iustitia, si in tali creetur statu, qua ratione possit à peccato reparari liberè aditus gratia per Christum. vidit item scientia simplicis intelligentiæ se posse permittere peccatum cum voluntate illud emendandi per Christum: item velle Christum vt illud repararet, & prædestinentur electi per illum. Hæc obiecta ita cognita voluit vno actu simplici indiuisibili ratione nostra in multos: quo voluit permittere peccatum cum affectu illud emendandi per Christum; & Christum propter eam emendationem vt finem proximum. Ex qua voluntate orta est peccati permissio: peccatum autem ortum est directè ab Adamo; indirectè autem fuit à permissione, vt à non remouente prohibens: item orta est directè Incarnatio ab eodem actu. Neutrum autem est priùs volitum altero, nec existens, nec præuisum; sed simul ratione videntur existere peccatum, & Incarnatio.

§. 110. Nonnulli sunt arbitrati, à P. Molina nullum alium actum constitui distinctum ratione nostra ad totius mundi machinam, nec addonandam gloriam, nec ad infligenda supplicia: quia ve vno actu voluit permissionem peccati, & eius reparationem, item & Incarnationem; eodem voluit merita vt esset gloria, & gloriam per merita. Falluntur tamen, quia circa gloriam conferendam post merita absolute præuisa habet voluntatem aliam ratione distinctam à prima: quæ secunda voluntas est efficax de se & absoluta, nec est conditionata, nec generalis, nec in efficacia pendet à nostro libero consensu; sed meritis iam supposita vult conferre gloriam sine dependentia à libertate creata. Quam verò hic Doctor constituit identificatam cum electione mediõrum, non est absoluta, nec efficax de se, sed conditionata dumtaxat indifferens ad effectum & eius contentiam;

N 2

effi-

s. Thom.
q. 1. art. 3.

efficax autem sub conditione: quia conditionem iam existentem & præuisa habet ea voluntas vim ad inferendam aliam efficacem de se repugnantem componi cum carentia gloria. Quod patet ex membro 8. vers. Certè nostra: cum enim dixisset, voluntatem conditionatam de gloria esse communem reprobis & electis, ait: *Quare cum is, qui in præmium, & sub conditione meritorum vult finem alicuius, non prius absolute velit illi finem, quam videat, & (quatenus ab ipso pendet) voluntate absoluta velit illi media; consequens profectò est, ut ex antecedente & conditionata voluntate, qua Deus omnibus voluit beatitudinem; intelligatur, nemini absolute eam voluisse, ac proinde neminem absolute ad eam elegisse, nisi per absolutam etiam mediatorum voluntatem, ac præuisionem quòd conditio impleteretur, sine qua nemini beatitudinem voluit.* Quibus constituit duas voluntates, alteram conditionatam independenter à scientia absoluta meritorum, & qua vult merita ut conditionem ad volendam absolute gloriam; alteram absolutam, posteaquam vidit impletam meritorum conditionem; quam conditionem optauerat per primam.

§. 111. Circa Incarnationem duo decreta considerat: primum circa substantiam; secundum circa redemptionem actualem. In eius sententia decretum primum est absolutum; secundum verò est conditionatum. Voluit igitur Deus absolute Christum redemptorem in actu primo proximo, & sub conditione si peccatum sit: actualem autem redemptionem & in actu secundo, non voluit nisi præuiso peccato in statu absoluto. Ita ratiocinandum patet: quia eodem indiuisibili decreto voluit permissionem peccati, & Incarnationem; ita ut neutra sit ratio prior altera. deinde absoluta voluntas de actuali redemptione supponit præscientiam peccati; sicut voluntas efficax & absoluta de gloria supponit præscientiam absolutam meritorum.

§. 112. Potest esse dubium in hac sententia, utrum homines essent futuri, si non peccasset Adamus? Ratio dubij est, quia Deus permissionem peccati, & hominum existentiam voluit eodem actu indiuisibili etiam ratione: ergo, nisi esset peccatum futurum, homines non essent. Probo consequentiam: quia homines sunt illo decreto, quo peccatum permittitur: ergo deficiente permissione peccati, deficeret decretum de hominum existentia: quia nisi peccatum esset futurum, non esset decretum de illo permittendo. quod decretum est idem ratione cum decreto nostræ existentia. Item, si non esset futura redemptio actualis, non esset peccatum: quia Deus illud voluit permittere voluntate illud emendandi per Christum: consequenter autem non esset Incarnatio, cuius finis proximus est redemptio actualis. Vnde deficiente quauis parte obiecti illius actus, totus idem actus deficeret in denominatione libera: cum enim sit idem etiam ratione circa omnia, deficiens circa vnum, circa omnia deficeret. Et quamuis redemptio actualis est post absolutam peccati præuisionem; pendet tamen à voluntate conditionata, qua omnia fuere volita, & ex qua ortum traxit conditio: voluit enim Deus parare concursum generalem ad materiale peccati, quod noluit impedire. Vnde nec B. Petrus esset, nisi esset prædestinatus: quia eodem actu fuit volitus Petrus, & permissio peccati, & prædestinatio per merita Christi.

§. 113. Respondeo in sententia admittente præfinitiones (quæ sint voluntas Dei orta à scientia media habens necessariam connexionem cum effectu præfinito, cum cuius carentia componi non potest) neque homines futuros fuisse, nisi essent peccata futura, & nisi essent multi prædestinati, & reprobi multi: quia præfinitio quasi pendet ex conceptu suo à sensu composito scientiæ mediæ ob quod non est magis indifferens ad oppositum quam ipsa scientia. Igitur si Deus præfinitione operatus est mundum, totus hic mutuo pendet ratione illius. At verò in sententia P. Molina negantis eiusmodi præfinitiones, & suppositionem antecedentem quasi physice (logice enim scientia media est prior, ut dixi) quæ non sit indifferens ad utramque partem; dico homines & Incarnationem futuros, tamen nullum foret peccatum. Quia hoc decretum componi potest tam cum peccato, quam cum eius circumstantia, cum gloria, & damnatione, ut in sententia P. Molina est per se notum: quia decretum est efficax (quod attinet ad nostros actus liberos) non ex se, sed ex se, & ex nostro consensu; nec est permissio, nec inefficax actus ex se, sed ex peccato etiam, aut ex carentia boni actus, quando omisso non est peccatum: ergo potuit esse hominum genus & Incarnatio, quamuis nec peccata essent; nec prædestinatio: actus enim non pendet ab eo sine quo esse potest.

§. 114. Obijcis: Ergo in hac sententia etiam Incarnatio esset, tamen non peccaret Adamus: hoc autem negat P. Molina num. 7. vers. *Ex his omnibus*: ergo. Maior probatur, quia Incarnatio decreta est simul & eodem actu etiam ratione cum permissione peccati: sed voluntas de permissione peccati est ex se indifferens, ut componatur cum peccato, & eius carentia: ergo etiam Incarnatio, ut est illo actu decreta, est indifferens ad peccatum, & eius carentiam. Constatum. Christus est eo actu decretus ut redemptor in actu primo, non verò ut redemptor in actu secundo, ut dixi §. 111. sed redemptio in actu primo est indifferens ad redemptionem in actu secundo, & eius carentiam: ergo & Incarnatio ut est decreta, est indifferens ad peccatum, & eius carentiam.

§. 115. Respondeo ita fuisse dicendum, nisi admittatur præfinitio, & illa voluntas permittendi peccatum dependens ratione à scientia media; ut homo esset per hoc decretum, licet non peccaret Adamus. Quod si voluntas illa pendere intelligatur à scientia media, nec homines essent, nec Christus veniret, nisi esset futura redemptio actualis: nullum enim video discrimen. Videtur P. Molina Christum constituisse decretum sub conditione peccati Adami non absolute, nisi post peccatum absolute præuisum. Quod colligi videtur ex membro 7. vers. *Quare in primis*. ubi considerans mundum, & homines existentes cum iustitia originali, ex vi huius decreti ait: *Christo interim secluso*. Quod non assereret, si Christus absolute esset ex vi eius decreti. Neros igitur contendit hic Doctor ad probandum, non distingui ratione intentionem finis, & electionem mediatorum, nec voluisse Deum efficaciter hominibus gloriam prius ratione, sed posterius quam merita. Eadem ratione philosophatur de redemptione in actu secundo; de substantia autem Incarnationis nondum satis constat, utrum eam decreuerit absolute ante peccati præuisionem.

nitionem, an sub conditione: si eam voluit absolute, est dicendum eam futuram, licet non esset peccatum, de quo non disputo nunc. Si verò Incarnatio pendet à peccato, non esset, nisi peccatum esset. Ponamus, quæ dixi §. 111. ab eo constitui substantiam Incarnationis absolute decretam ante peccatum absolute præuisum: in id enim magis videtur inclinatus.

§. 116. At circa res alias non est opus constituere vnum actum indiuisibilem ratione. Ob quod sensibilia & insensibilia voluit actu ratione distincto ab eo, quo voluit prædestinationem: illa enim voluit vt homini seruirent in quouis statu via. Hinc sicut homo esset, quamuis non peccaret, item & quamuis non prædestinaretur, & quamuis Christus non esset; ita idem homo esset, quamuis non essent hæc insensibilia; Christus perueniret, quamuis hæc animantia non essent. Quod colligo ex ipso Doctore, qui ea tantum connectit vno actu, quæ sunt finis & medium ad illum assequendum; aut quæ non essent, nisi amarentur cum connexion: tum etiam, quia quamuis neque Christus, neque homines essent sine sensibilibus in communi, essent sine his quæ nunc sunt. Quia auctor ipse memb. 8. ver. *Quoad secundum*, admittit Christum prius ratione prædestinatum, quam hominum existentiam in singulari: ergo eadem ratione esset Christus independens ab his sensibilibus in singulari.

SUBSECTIO II.

Examinatur argumentum primum à primo absurdo.

§. 117. **I**mpugnari videtur hæc opinio Primum, quia si musca hæc non produceretur, nec Deus fieret homo, nec mundus existeret. hoc autem est ridiculum: quia quæstio hæc de aduentu Dei in carne non existente peccato est grauissima, & redditur ridicula in hoc sensu: quia est idem de motu muscæ, ac de Adami peccato: ergo. Probat Major, quia si musca hæc non produceretur, esset, quia Deus nollet eam producere: sed nolente Deo producere muscam, mundus nõ esset: ergo si musca non produceretur, mundus non esset. Minor probatur, quia nolente Deo producere mundum, mundus non existeret: sed nolente Deo producere muscam, nollet producere mundum: ergo mundus non esset nolente Deo producere muscam. Probat Minor, quia voluntas de producenda musca est per te eadem etiam ratione nostra cum voluntate de producendo mundo: ergo desinente in Deo voluntate de producenda musca, desineret voluntas de producendo mundo: alioquin ratione distinguerentur, quia potest manere altera secundum denominationem, altera non manente, quin sint aliquo pacto diuersæ: vt non potest manere cognitio de Petro & Paulo, si desinit cognitio de Petro: quia sunt idem.

§. 118. Respondebis Primum ex §. 116. Deum vnico actu indiuisibili condere voluisse vniuersum, homines quidem in singulari, eorum prædestinationem in communi, & res sensibiles etiam in communi: deinde voluit hæc sensibilia, & horum hominum prædestinationem in singulari per merita Christi, alio quidem actu diuerso ratione à

Per. ilustrado de Mendoza de Incarn. pars I.

primo. Ob quod quamuis multa sensibilia in singulari non essent, ne hic homo esset prædestinatus; adhuc Christi Incarnatio esset.

§. 119. **C**ontrà: Ergo totus mundus cum suis partibus & accidentibus non est decretus vno actu indiuisibili, sed pluribus: in quo multum amittit opinio: sed illa decreta de obiecto confuse non possunt hic admitti: quia quamuis aliunde essent admittenda (quod non est admittendum) adhuc hic non esset eis locus: quia opposita sententia constituit hunc mundum in statu absoluto per vnum decretum, vt præuisus fuit non solum vt possibilis scientia simplici, sed vt futurus sub conditione scientia media: sed hæc scientia terminatur ad rationes omnino singulares: ergo decretus fuit mundus in singulari cum suis partibus & accidentibus. Minor probatur: tum quia status hic absolute est rerum in singulari, qui fuit præuisus sub conditione: tum quia scientia media contemplatur diuersos euentus liberos, singulares pendentes ex conditionibus diuersis singularibus, & quemadmodum in statu absoluto non est scientia Dei nisi de singularibus; quia nihil existit nisi in singulari: ita nec scientia media, cuius obiectum non differt ab obiecto visionis, nisi ratione status.

§. 120. **V**nde deduco, non esse consequens in ea sententia admittere prædestinationem in communi per vnum decretum; & distinctè in singulari per aliud. Ob quod aut voluntas efficax de gloria est ante merita præuisa; quod recusat P. Molina. aut nihil est actum de prædestinatione, nisi in singulari post peccatum præuisum in statu absoluto.

§. 121. **S**ecundò responderi potest, Deum assumptum ire carnem, licet non essent hæc bruta & insensibilia: quia licet actu absoluto vno indiuisibili etiam ratione ea omnia voluerit Deus; at alio actu conditionato fuit affectus ad producendum hominem ad gloriam cum alijs creaturis seruientibus homini, quamuis has ei negaret: at verò Incarnatio non esset nisi existente peccato: quia Deus aut habuit actum conditionatum de illa non decernenda nisi propter emendationem peccati, vel non est opus eo actu: quia deficiente causa finali, deficit effectus. imò licet Deus haberet actum conditionatum de alijs creaturis irrationalibus, vellet mundum, licet non vellet has in particulari. discrimen est clarum: quia finis ratione suæ bonitatis mouet, media verò non nisi vt sunt vtilia: cum autem ad finem suppetant alia media, non relinquitur finis, licet hoc relinquatur medium: quia licet ille numero actus deficeret; at non deficit ratio adæquatè motiua, quæ impelleret voluntatem ad eam amandam cum alio medio, quamuis non impelleret ad hoc: quia æquè mouet ad omnia. At verò Incarnationis finis creatus adæquatus habet connexionem cum emendatione peccati: deficiente autem sine deficit voluntas eorum quæ sunt ad illum.

§. 122. **Q**uæ confirmo in omnium Philosophorum opinione. quando finis amatur efficaciter, & non pendet ab vnico medio, non est necesse amare finem cum hoc medio potius quam cum alio: sed potest amari finis, licet hoc medium rejiciatur. Quod commune est distinguentibus, & non distinguentibus intentionem finis, & electionem mediolorum. Nam qui eas distinguunt, constituunt intentionem priorem ratione aut natura electio-

S. Thom.
q. 1. a. 3.

ne: qui verò non distinguunt, dicunt moueri agentem eodem actu ad finem simul cum hoc medio. & quando ita mouet finis, moueret ad aliud medium, si ad hoc non mouisset: quia tota bonitas motrix ibi reperitur; quæ hoc medio non iuuatur magis quàm alio. Ex ipsa igitur natura finis, mediorum, & affectuum id colligitur: si enim ego volo propter mea commoda ire Valmasedam, & pulsatus affectu simplici ad ea commoda, illa volo cum hoc equo ad iter, cur non vellem eadem cum alio æquè bono? Quando media sunt diuersæ rationis, non est idem argumentum; quia sæpè à fine cessamus propter mediorum difficultatem: vt ego non petam Valmasedam pedes, petam autem eques.

§. 123. Obijcies, iam saltari extra chorum: est enim quæstio, vtrum ex vi presentium decretorum esset Incarnatio, si non peccasset Adamus? Confugitur autem ad decreta alia non existentia: quæ vtrum futura essent, non diuinamus.

§. 124. Respondetur Primum, admissis actibus conditionatis semper saltari intra chorum: habentur enim à Deo. Quod colligimus ex S. Scriptura, quæ constituit Christi Incarnationem dependentem ab emendatione peccati tamquam à fine: & non constat de aliquo actu conditionato Dei de eius existentia, si peccatum non esset: idque Sancti testantur. At nulla ratione constituitur Christus, aut homo dependentes ab his numero sensibilibus; tamquam à fine; sed tantum pendet vt à medio: & ex illa celebri quæstione inter Patres, & ex illorum consensu in non cogitando de carentia mundi, si hæc musca non esset; colligitur clarè eos actus esse in Deo, qui cum liberrimi sint ex sola sacra Scriptura & Patribus vestigantur. At in illis actibus conditionatis nihil est imperfectum: statuit enim Deus creare hominem cum his brutis illi seruituris, certus eum creare cum alijs, nisi cum ijs crearet, quod conijcitur ex bonitate finis, & æquali vtilitate mediorum. vtrumque autem dare simul non expedit, vt qui à Deo impetrat filium, non impetrat duos, sed vnum. valet autem oratio ad hunc; qui nisi daretur, valet ad alium: dicitque Deus: Do tibi hunc, daturus alium, si hunc nollem.

§. 125. Secundò respondeo, nos non posse diuinare, vtrum Deus exerceret alios actus ad creandum alium mundum, nisi hunc crearet. Si enim abstineret à bonitate hominis amandi, & creandi Adamum, & cætera propter illos; nescimus quid ageret. At supposito amore in finem vnus creaturæ, ad quam referat alias; rectè colligimus à Deo eligendas alias ad hunc finem, licet has non eligeret, quia stat affectus in finem: & quamuis hic affectus efficax non influit in alium qui esset, ac bonitatis finis indifferentis ad plura bona æqualia, vt mouet ad hæc, rectè arguitur motura ad alia. Nec Patres multum curant de hac actuum distinctione aut identitate: sed de ipsis loquuntur obiectis: an Incarnatio sit propter peccati emendationem, an verò propter aliud? Qui dicunt eam factam propter peccati emendationem, dicunt eam non faciendam Adamo non peccante, sed hominem sine Christo dirigendum in vitam æternam. qui verò negant eam factam absolute in emendationem peccati, asserunt faciendam eandem, tamen si non peccasset Adamus: siue enim ij actus ratione

distinguantur, siue non, hæc contingerent. illa autem metaphysica subtilitas quid interest?

§. 126. Ad hæc ego, qui non distinguo rationem intentionem finis ab electione mediorum, ijs premor angustijs. Quia Deus hominem hunc numero creauit ad æternam felicitatem, ad quæ illi prouidit hanc numero vocationem, gratias, & alia in singulari: ad corpus alendum & tuendum illi prouidit hunc numero solem, lunam, partum, &c. quia vnico actu indiuisibili voluit tamquam finem hominis, & media ad illum. Ob quod si non creasset hunc solem, non habuisset actum, quo creauit Adamum re ipsa: nec propterea dicam Adamum non fore creandum, nisi Deus voluisset hunc numero solem. Idem dico de omnibus creaturis, quas Deus decreuit sine dependentia à nostro consensu: quæ autem dependenter, voluit conditionatè; ita tamen vt numquam distinguantur ratione in Deo intentio & electio.

§. 127. Ob hæc proposita à §. 121. existimo non esse deferendam sententiam P. Molinæ, quia in mea opinione, quam probaui esse S. Thomæ, idem dicendum est. Nec enim asseruri sumus quod aliqui non esse absurdum, Christum, & totum mundum non existitum in carne, nisi hæc numero musca existeret: quia Patres & Doctores asserentes Christum non venturum in carne, nisi Adam peccasset, constituunt statum innocentie perennaturum sine Christo; multò melius dicunt sine musca: nec de illa instituunt quæstionem: ergo hæc non pendet à decreti diuisibilitate aut indiuisibilitate per intellectum; sed à ratione finis, & mediorum indifferentium: quæ enim Deus voluit vt finem aliarum rerum, essent per alia media, alioquinque actus: hic enim coniunctus est cum alio efficacis sub conditione de alijs medijs, si hæc non essent. Quod colligitur ex affectu Dei speciali in hos homines, non verò in hæc bruta: vnde si ex eo affectu non deriuaretur hic actus de ijs brutis, deriuaretur alius actus de iisdem hominibus cum alijs brutis. Quæ autem voluit vt media, non essent cessante fine in singulari: quia in hunc numero hominum cœtum Deus voluit ostendere diuitias gratiæ suæ.

SUBSECTIO III.

Examinatur secundum argumentum.

§. 128. Secundum argumentum contra hanc opinionem P. Molinæ est, quia constituit Deum auctorem peccati: ergo. Probo antecedens: quia Deus antequam videat peccatum existere, vult Christum vt redemptorem: ergo vult vt peccatum existat. Probo consequentiam: quia qui vult antecedenter redemptorem, vult virtualiter ea, à quibus redemptio vnicè pender: pendet autem vnicè à peccato: ergo. Estque argumentum idem ac de penitentia amata efficaciter ante præuisionem peccati.

§. 129. Ponendum, peccatum non posse permitti ex affectu Dei in penitentiam actualem, neque actum alius virtutis, cuius obiectum penderet à formali peccati, siue à peccato formaliter. quod abunde probaui disputans de prædestinatione. Et quamuis P. Molina q. 23. art. 2. disp. 3. prope finem constituit permissionem peccati inter præde-

stin-

stinationis effectus, non tamen ex affectu pœnitentiæ (quod etiam præstiterunt P. Suarez, & alij) sed ex alijs motibus. Item P. Molina constituit emendationem peccati vnicum Incarnationis finem inter creatos, id est, cum quo cæteri ex voluntate Dei connectuntur: neque admittit peccatum permitti, vt repararetur per Christum; sed potius decernitur Christus reparator, quia prævidetur peccatum sub conditione futurum. Deus autem volens illas omnes occasiones, quibus homo erat abusus ad peccatum, idque Deus prævidens, voluit simul cum ipsidem occasionibus præto esse medicinam. Non quod morbos permittere veller, vt eis mederetur Christus; sed quia illos iam vidit imminentes.

§. 130. Ad argumentum ex §. 128. nego antecedens: ad probationem, distinguo antecedens: Christum vt redemptorem vult absolute, & vt finem permissi peccati, nego antecedens: voluit redemptorem sub conditione peccati iam præuisi per scientiam mediam, & proximè imminenti, & vt finem ad eius emendationem; concedo antecedens, nego verò consequentiam. Ad probationem antecedentis distinguo Maiorem: qui vult redemptionem absolute vt finem eorum sine quibus esse non potest, vult virtualiter illa omnia, concedo Maiorem: quia in voluntate absoluta finis continetur saltem virtualiter voluntas eorum sine quibus finis obtineri non potest: at qui conditionatè vult redemptionem, & non vt finem peccati permissi, sed vt medium ad illud tollendum, non vult virtualiter ea sine quibus redemptio esse non potest: quia non vult vt existat redemptio, nisi prius existat peccatum vt conditio. Quod enim Deus ageret pluribus actibus ratione distinctis, quorum alius ratione nostra supponeret alium, agit in hac opinione vno actu indivisibili ratione nostra.

§. 131. Aduerte, hac sententia P. Molinae duas concludi quæstiones: alteram, vtrum hæc voluntas conditionata de permissione peccati, redemptione, gloria & pœna sit vnum decretum indivisibile ratione nostra. probabo enim inferius esse adnotanda plura. Altera quæstio est, an decretum illud (ex hypothese quod sit vnum etiam ratione) sit voluntas permittendi peccatum propter redemptionem? an verò redemptio sit propter emendationem peccati? Dico, ex ea opinione non sequi permissionem peccati esse propter redemptionem. Vult enim Deus, vt sit Incarnatio post peccatum, & in eius remedium: peccatum autem non vult permittere propter redemptionem, sed propter alios fines, vt autem res in tempore contingunt, ita illas Deus vult ab æterno vno actu. Simultas ergo rationis est ab æterno in decreto Dei; in tempore autem res sunt cum prioritare durationis: sic autem sunt à Deo decreta. Quo differt hæc sententia ab admittente permissionem peccati ex fine gloriæ Christi vt redemptoris: in qua Deus veller peccatum formaliter, essetque eius auctor: quia nisi per illud vt est peccatum, non posset esse redemptio.

SVBSECTIO IV.

Impugnatur à priori sententia proposita.

§. 132. Igitur sententia P. Molinae proposita à §. 109. impugnatur à priori. Voluntas efficax

& absoluta redemptionis & vitæ æternæ differt in Deo ratione nostra à voluntate solùm conditionata de iisdem obiectis: sed Dei voluntas præcedens scientiam absolutam peccati & meritum est conditionata tantum; qua verò post merita, & peccatum præuisum vult redemptionem & gloriam, est absoluta: ergo sunt ratione nostra distinctæ. Minor est clara tum ex ipsis auctoribus, vt constat ex §. 110. tum quia non agitur de ordine intentionis & executionis in actibus diuinis, quorum vterque sit efficax in suo genere, quia nõ admittitur nisi vnus actus indivisibilis etiam ratione. Vnde antequam prævideantur absolute merita bona, aut mala, nullus in decreto efficaci Dei damnatur, aut beatur. de quo non est controuersia. Maior probatur Primum, quia in nobis illæ voluntates distinguuntur realiter: sunt enim separabiles: ergo in Deo ratione: quia principia distinctionis realis in nobis sunt ad distinctionem rationis in præsentia: quia est ob diuersos status, & cognitiones obiecti. Secundò probatur, quia scientia media & absoluta differunt in Deo ratione nostra, vt ipsi admittunt: ergo & voluntas conditionata & absoluta. Probo consequentiam: quia licet obiectum sit idem vtrique voluntati, sicut & scientiæ; at est in statu diuerso: quia voluntas conditionata non supponit merita vt existentia, sed desiderat vt sint; absoluta autem supponit merita vt existentia absolute: vt contingit scientiis. item conditionata est desiderium; absoluta autem supponit gaudium; qui duo affectus ratione differunt in Deo. Quæ huic argumento obijciuntur diluam sectione 4. vbi ostendam actum conditionatum non transire formaliter in absolutum: vbi fufius hæc agitur causa: quam hic perstringo, quia id exigit doctrina quam impugno.

§. 133. Tertiò, quia illæ duæ voluntates sicut in nobis sunt separabiles realiter, in Deo sunt separabiles in denominatione & ratione nostra: ergo vt in nobis sunt realiter distinctæ, in Deo ratione. Consequentia est certa: quia vt separatio realis est argumentum distinctionis realis; ita separatio denominationum & rationis est in Deo argumentum distinctionis rationis. Antecedens probabo: quia in nobis potest esse realiter voluntas conditionata dandi librum Petro, si rectè se gesserit, quin vquam sit voluntas absoluta dandi librum: quia cum illa conditionata potest componi Petrum non ferere rectè, & carentia conditionis; cum qua carentia non potest esse voluntas absoluta. item Deus potest habere voluntatem conditionatam dandi gloriam Petro, si decedat in gratia, & cum illa potest Petrus componere excessum in gratia, & in peccato: quia nec excessus in peccato, nec in gratia pugnat cum illa conditionata voluntate. Pone excessum extra gratiam; Deus numquam habebit voluntatem absolutam de gloria Petri: quia numquam impletur conditio: ergo voluntas conditionata est in nobis realiter separabilis ab absoluta: in Deo autem est separabilis denominatione & ratione. Non ago nunc de voluntate prædefiniente; tum quia ostendi in prædestinatione eam & absolute, & in opinione P. Molinae pugnare cum nostra libertate. tum etiam quia duæ sunt voluntates Dei: altera, quam comitatur scientia media, quæ componi potest ex se cum scientia media de opposito: quia Petrus cum hac voluntate Dei, &

S. Thom.
2. 1. 4. 3.

vocatione, ita conuertitur, vt possit non conuerti. Hac voluntas Dei, quod in se est, potest in denominatione libera separari ratione à voluntate absoluta & efficaci, & componi cum voluntate efficaci excludente Petrum à regno. Altera voluntas ponitur ab aliquibus præfinitiuam; quia non est separabilis à scientia media de hoc obiecto: quia vt præfinitiuam pendet formaliter ab ea scientia. Hac non est separabilis à voluntate absoluta, quia eam infert necessariò: at est distincta ratione nostra. Quod sic probò à priori, & est quartum argumentum.

§. 134. Voluntas absoluta pendet à scientia absoluta de meritis Petri, & existentia peccati: voluntas autem conditionata est ratione prior, quam scientia absoluta, & non pendet ab ea: ergo vtraque voluntas ratione distinguitur. Secunda pars antecedentis datur & necessariò ab oppositis: quia illa voluntas conditionata antecedit realem & absolutam existentiam obiecti: scientia autem absoluta sequitur absolutam existentiam obiecti: ergo voluntas conditionata antecedit scientiam absolutam meritorum. Prima pars antecedentis probatur: quia Deus ideo vult absolutè gloriam Petro, quia eum videt absolutè dignum gloria, & ideo vult absolutè mereri peccato: quia absolutè videt vulnus peccati: ergo absoluta voluntas de gloria & redemptione pendet ab absoluta scientia meritorum atque peccati. quæ argumentatio est euidens.

§. 135. Confirmatur. Scientia visionis est necessaria ad conferendum præmium; quod datur propter merita vt exercita, vt patet in pœna infligenda, quæ semper infligitur dependenter ab existentia peccati: sed scientia ideo est necessaria, vt moueat voluntatem, per quam influit in præmium, & supplicium; existentia autem meritorum influit moraliter: ergo ex scientia oritur ratio nostra alia voluntas absoluta; alioquin non esset necessaria: quia voluntas alia iam existeret prius ratione. Huc spectant propositiones causales: *Ideo Deus præmium donat, quia est meritum: non è contrà: Ideo est meritum, quia præmium donatur.* Quod etiam admittunt constituentes diuersum ordinis in intentione, ac in executione.

§. 136. Obijciunt, scientiam absolutam esse necessariam, vt actus conditionatus transeat in absolutum. Contrà: Ergo iam ille actus est virtualiter multiplex. Secundò, idem numero actus non transit in absolutum nisi virtualiter: quia ex eo posita conditione oritur absolutus. Sic accipitur commune adagium: ergo est alius ratione. Antecedens probò. Primùm, quia nullus noster actus transit formaliter ex conditionato in absolutum: quia ille transitus esset realis: primò enim non erat realiter absolutus, deinde est absolutus realiter: alioquin recidemus in connotata; quæ neque hîc locum habent; alioqui vno actu realiter amaremus omnia positis diuersis connotatis. Ratio à priori, quia actus absolutus petit per se diuersum meritorum statum, atque notitiam: conditionatus autem eam non petit per se. Alter item est desiderium: alter autem pendet à gaudio meritorum. Denique scientia absoluta & conditionata in nobis realiter, in Deo ratione sunt duæ; nec conditionata transit in absolutam, ergo nec affectus: quia est eadem ratio.

§. 137. Ita voluntas conditionata medendi peccatis est distincta ab absoluta: quia absolutè nullus vult mereri nisi vulnere viso. Vnde illa prima voluntas Dei est conditionata, secunda verò est absoluta: ex vi primæ si Adam non peccaret, adhuc Deus fieret homo, loquendo physicè ex conceptu illius voluntatis: sicut Petrus vocaretur ad gloriam, tamen numquam bene operaretur: at moraliter potest illa voluntas dici absoluta de emendatione peccati; sicut voluntas conditionata gloriæ cum circumstantia scientiæ mediæ de gloria futura, potest dici in æstimatione morali voluntas efficax; quia qui vult dare gloriam antecedentis & ex se, & videt gloriam futuram sub conditione, & ponit conditionem, vult moraliter gloriam efficaciter; non tamen pœnas: quia non habet voluntatem, & amorem antecedentem circa illas. vt dixi in prædestinatione. Vnde loquendo moraliter, Deus in ea sententia non fieret homo, nisi Adam peccasset; & factus est moraliter in remediũ peccati absolute, quamuis non physicè. quæ implicatur in hac sententia, iam indicaui à §. 112. Animaduerte hac de re longum futurum sermonem à §. 319. nunc autem hæc sint satis instituto præsentis.

SECTIO VI.

Sententia aliquorum Thomistarum.

§. 138. **A**liqui, qui se Thomistas gloriantur, deferrunt S. Thomæ sententiã, censuerunt decretam Incarnationem ante præuisum absolutè peccatum: quia peccatum est permixtum ob Incarnationem vt finem. Quia verò nec eodem tramite incedunt, nec satis clarè, expedit illorum sententiã expendere singillatim.

SUBSECTIO I.

Sententia Bartholomei Medina, & Petri Cabrerae.

§. 139. **B**artholomæus Medina art. 3. q. 1. respondens ad quædam argumenta in eo loco, in cuius margine scribitur: *Respondetur ad hæc argumenta. Ad primum: censer non esse inconueniens duas res mutuo pendere, & esse priores & posteriores in diuersis causarum generibus. Incarnationem ait esse finem omnium creaturarum, & permissionis peccati, in quo genere Incarnatio est prius permissione peccati: hæc autem est prior quam illa in genere causæ materialis. Idem asseruat Petrus Cabrera disp. 1. in art. 3. n. 406.*

§. 140. Medina minùs malè explicat eam prioritatem in genere causæ materialis; quia peccatum est occasio, ex qua Deus voluit Christi Incarnationem in remediũ peccati. à qua explicatione non abhorret Cabrera num. 333. & alijs: addit tamen de suo, permissionem peccati, & nostram prædestinationem esse priores prædestinatione Christi in genere causæ materialis; quia sunt imperfectiora incarnatione: omne autem imperfectum pertinet ad causam materiale.

§. 141. Primùm: hoc vltimum Cabrerae est alienum à philosophia: quia non omnia imperfecta pertinent ad causam materiale proprie aut im-